

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดการหลักสูตร
 สิ่งแวดล้อมศึกษาในสวนที่ว่าด้วยทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อผู้เขียน: นายพรเทพ ดวงบันลิ่งท์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร พงษ์วาท	ประธานกรรมการ
อาจารย์ประสาน คังสิกบุตร	กรรมการ
อาจารย์อ่องอาจ โฉมขุนทดหมันท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาถึงการรับรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นของผู้บริหาร
 โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ในหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา บทบาทของผู้บริหาร
 โรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 สิ่งแวดล้อมศึกษาด้านป่าไม้ ตลอดจนจนถึงปัญหาและอุปสรรคที่ผู้บริหารเผชิญในการดำเนินการ
 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านป่าไม้ในโรงเรียน
 ประถมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมด 249 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ใน
 ขณะเดียวกันผู้วิจัยหาข้อมูลพิเศษเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
 แม่ฮ่องสอน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งหมด 8 คน เพื่อประกอบในการวิเคราะห์อีกด้วย

ผลของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มิมีการรับรู้ ความเข้าใจ และได้แสดงความ คิดเห็นในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีและแสดงบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการ สอนตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านป่าไม้ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

2.2 ด้านการจัดการ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

2.3 ด้านการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

2.4 ด้านการประสานงานมีทั้งอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างมาก และระดับ ปานกลางค่อนข้างน้อย

ในส่วนของ การประสานงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างน้อย ได้แก่ การประสานงานความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) หน่วยงานของรัฐบาล ตลอดจนวัด พระสงฆ์ ผู้นำทางศาสนาอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรม การขอ ความช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเผยแพร่และปลูกจิตสำนึกให้แก่ักเรียนใน กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งชาวบ้านด้วย

2.5 ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

2.6 ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

3. ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้บริหารเผชิญในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การเรียนการสอนตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านป่าไม้ในโรงเรียนประถมศึกษา มีดังต่อไปนี้

3.1 โดยทั่วไปแล้ว ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การขาดแคลนวัสดุ-สื่อการเรียนการ สอนประเภทต่าง ๆ ตามมาด้วยการขาดแคลนบุคลากรการสอน

3.2 เกี่ยวกับการรณรงค์ ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา ทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน อำเภอ และจังหวัด ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การขาดแคลนพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ตามมาด้วยปัญหาที่ว่า ด้วยผู้มีอิทธิพล นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนายทุนเป็นตัวละครสำคัญที่รู้เห็นเป็นใจให้ การสนับสนุนในการตัดไม้ทำลายป่า ทั้งในทางตรงและทางอ้อม

4. เพื่อให้การเรียนการสอนเรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ในหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด ผู้บริหารส่วนใหญ่เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมอบหมายให้ครูผู้สอนได้รับผิดชอบจัดกระบวนการเรียนการสอน เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกแก่นักเรียนเรื่องทรัพยากรป่าไม้ โดยกำกับ ติดตาม และนิเทศอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้จัดให้มีการอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครู เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์การเรียนการสอนอีกด้วย

4.1 ในด้านความร่วมมือที่ดีขึ้น ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในการรณรงค์ ส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน อำเภอ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ส่งเสริม อนุรักษ์ และพัฒนาให้มีความสำคัญในเรื่องทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนอบรม ชี้นำ ปลูกฝังให้นักเรียนและชุมชนมีจิตสำนึกตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ นอกจากนี้ก็มีข้อเสนอว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนควรรหาโอกาสเข้าร่วมการอบรม สัมมนาอย่างต่อเนื่อง เป็นสมาชิกและคณะกรรมการ ตลอดจนจัดการอบรม สัมมนา จัดตั้งชมรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ในโรงเรียนและชุมชนเป็นอันดับรอง ๆ ลงมา

4.2 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทั้งหมดในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ เสนอแนะว่าควรกำหนดเป็นนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน และเน้นการมอบหมายนโยบายอย่างชัดเจน เพื่อให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในเรื่องของหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้

4.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้บริหารส่วนใหญ่อยากให้เห็นว่ารัฐบาล นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินการด้านนโยบายและการปฏิบัติให้สอดคล้องเอาจริง เอาจังในการรณรงค์ ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา ตลอดจนออกกฎหมายดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ตัดไม้ทำลายป่า ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเด็ดขาด และเอาจริงเอาจัง รวมทั้งไม่ให้การสนับสนุนและดำเนินการเองในการตัดไม้ทำลายป่า นอกจากนี้ก็ยังเสนอว่ารัฐบาลควรส่งเสริมให้ประชาชน

ปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ โดยการทาดลาครองรับผลผลิต เป็นอันดับรองลงมา

4.4 ในส่วนของข้อมูลการสัมภาษณ์พิเศษผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกคนได้ให้ข้อมูลอย่างสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นผู้มีบทบาทอันสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำ ผลักดันให้เกิดการรณรงค์ส่งเสริม อนุรักษ์ และพัฒนาเรื่องทรัพยากรป่าไม้ ทั้งภายในโรงเรียนและในชุมชน นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่คล้ายกันว่า ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนการสอนเรื่องทรัพยากรป่าไม้นั้น ทางหน่วยงานต้นสังกัดไม่มีงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการสนับสนุนโดยตรง แต่จะให้โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เห็นสมควรในรูปแบบของการจัดสรรเงินงบประมาณ เช่น งบประมาณค่าวัสดุการศึกษา ค่าวัสดุรายหัว และค่าวัสดุประจำโรงเรียน เป็นต้น

Thesis Title: Primary School Administrators' Role in Environmental Education Curriculum Administration with Specific Reference to Forest Affairs in Mae Hong Son Province

Author: Mr. Pornthep Duangpansing

M. Ed.: Educational Administration

Examining Committee:

Assist. Prof. Dr. Annop Pongwat	Chairman
Lecturer Prasarn Tangsikabute	Member
Lecturer Ong-Ard Kosashunhanan	Member

Abstract

This thesis set out to examine primary school administrators' perception, understanding and opinions as regards forest issues in the environmental education curriculum in use in primary schools nationwide. It also looked at their role in promoting instructional activities revolving around these issues, problems and obstacles they faced in doing so. All 249 administrators who served as this study key informants are with the Mae Hong Son Provincial Office of Primary Education.

Administrators were asked to answer questions in a questionnaire designed by the researcher. Moreover, additional, special interviews with Provincial Office Chief, District and Branch-District Office Chiefs of Primary Education were conducted.

The study found that most school administrators exhibited a fair-to-high degree of perception, understanding of the forest issues in the curriculum. They also offered a fairly high degree of opinions.

As regards their role in supporting the instructional activities it was found that in 5 major administrative areas, planning, managing, directing, coordinating and evaluating, their role performance was at a fair-to-high level. However, as far as coordination was concerned, they also reported a fair-to-low degree of coordination with NGOs, government organizations, temples, monks and other religious leaders, in organizing forest-related activities, seeking various kinds of support and instilling sense of awareness among both students and villagers. Only in the budgetary and material support area their role performance was at a fair-to-low level.

In performing their supporting role they found that lack of instructional media/materials on these issues constituted a most serious and often encountered problem followed by lack of teaching personnel, especially in really remote schools.

As regards community forest promotion, conservation and development campaigns the most noted problem was that villagers lacked tilling land followed by that of influential persons, politicians, government officials and capitalists colluding, directly and indirectly, with illegal loggers/forest destroyers.

In order to achieve curriculum objectives on forest issues most administrators suggested that specific teachers be assigned to handle instructional activities aimed at instilling sense of awareness in students with closer monitoring and supervision. Besides, they recommended, both administrators and teachers should be accorded more seminar/workshop opportunities and take occasional study tours to various place so that they can exchange ideas and experiences on forest resources and issues with others and, subsequently, make use of them in their instruction.

As regards better school-community relations as well as those between schools and other organizations most administrators recommended that they themselves assume leadership role more actively in the above campaigns as well as in instilling in students such awareness, find opportunities to attend seminars and training on a continuous basis, organize such activities themselves and even set up and actively involve in clubs/ associations dedicated to school and community forest resources matters.

They also were of the opinion that their Provincial, District and Branch-District Offices profess a clear policy on those matters for every school in the province to follow. Moreover, they should organize training, seminars and study trips related to the matters of forest resources.

In addition, most administrators felt that the government, politicians and public officials should seriously follow the set policy, strictly enforce the laws in case of violations and not collude with illegal loggers and forest destroyers. Besides, they

opined that the government should more seriously promote the cultivation of cash crops in depleted forest areas as additional occupation and income while, at the same time, helping arrange markets for their produce.

As far as special, additional interviews with provincial, district and branch-district administrators were concerned, it was revealed that they all felt that school administrators are really instrumental to successful forest resources promotion, conservation and development campaigns both within their own schools and communities. However, they reported that since their offices had no specifically allocated budget for the purpose, school administrators should find their own ways and means to come up with their own budget from readily available sources within the system and elsewhere.